МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

ISSN 3083-6557 print

НАУКОВІ ПРАЦІ МАУП

Випуск 3 (50), 2025

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Ризики продовольчої безпеки в умовах невизначеності: аналітика, управління, прогнозування, фінансово-маркетингові інструменти мінімізації”

м. Київ, МАУП, 23 грудня 2025 р.

Київ
2025

О. М. Файчук А. В. Коноплястий
Економічна ефективність виробництва біометану в Україні в умовах євроінтеграції *65*

О. В. Фірстенко
Економічний вимір продовольчої безпеки: людський капітал у повоєнній Україні *67*

О. В. Шереметинська
Україна на світовому зерновому ринку: виклики продовольчої безпеки та інструменти управління ризиками *70*

К. В. Середюк
Управління бізнес-проєктами у сфері продовольчої безпеки в умовах невизначеності: аналітичний та прогностичний підходи *72*

В. В. Кобржицький
Нові проблеми сільського господарства України, викликані екоцидом росії *75*

О. А. Сливка
Продовольча безпека як чинник людського розвитку в умовах соціально-економічної нестабільності *77*

Є. В. Коломієць
Державне управління продовольчою безпекою: виклики та перспективи *81*

П. С. Бойко, А. А. Телендій
Інституційне забезпечення продовольчої безпеки в системі публічного адміністрування в умовах невизначеності *83*

В. В. Бондаренко, А. А. Телендій
Роль цифрової аналітики у моніторингу стану продовольчої безпеки в умовах невизначеності *86*

О. Л. Боринська, Г. О. Кузьменко
Оцінювання ефективності управлінських рішень у сфері продовольчої безпеки в умовах невизначеності *89*

О. М. Горобей, Г. О. Кузьменко
Антикризове управління у сфері продовольчої безпеки в умовах невизначеності: публічно-адміністративний аспект *92*

В. В. Мещеряков, Н. А. Сіцінський
Маркетингові інструменти регулювання продовольчих ринків у публічному адмініструванні в умовах невизначеності *95*

Я. В. Набойченко, Н. А. Сіцінський
Участь органів місцевого самоврядування у забезпеченні продовольчої стійкості громад в умовах невизначеності *98*

М. М. Панасюк, А. А. Телендій
Аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень у сфері продовольчої безпеки в умовах невизначеності *101*

тегії до 2027 року та запропонованих заходів стане основою для переходу від реактивного до проактивного управління продовольчою безпекою. Подальші дослідження мають фокусуватися на ефективності міжвідомчої координації та адаптації інституцій до гібридних загроз.

Джерела

1. Інституційний механізм публічного адміністрування у сфері забезпечення продовольчої безпеки в Україні: проблеми та шляхи їх розв'язання. *Адміністративне право і процес*. 2023. № 4(35). URL: https://applaw.net/index.php/journal/article/view/788
2. Про схвалення Стратегії продовольчої безпеки України на період до 2027 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації: розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.07.2024 № 684-р. URL: https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-stratehii-prodovolchoi-bezpeky-ukrainy-na-period-do-2027-roku-ta-zatverdzhennia-operatsiinoho-planu-zakhodiv-z-ii-realizatsii-i230724-684
3. Закон України "Про основи національної безпеки України" від 19.06.2003 № 964-IV (зі змінами). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/964-15
4. Суб'єкти адміністративно-правового забезпечення продовольчої безпеки. *Юридичний вісник*. 2024. № 4. URL: http://yurvisnyk.in.ua/v4_2024/15.pdf
5. Інституційна підтримка системи продовольчої безпеки держав в умовах геополітичних конфліктів. *Економічний простір*. 2024. URL: http://economicspace.pgasa.dp.ua/article/view/335256
6. Забезпечення продовольчої безпеки в Україні в умовах російсько-української війни. *Економічний аналіз*. 2023–2025. URL: https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/download/5944/6565657348

В. В. БОНДАРЕНКО

здобувачка другого (магістерського) рівня освіти, ННІУЕБ

А. А. ТЕЛЕНДІЙ

канд. наук з держ. упр., доцент кафедри ННІУЕБ

РОЛЬ ЦИФРОВОЇ АНАЛІТИКИ У МОНІТОРИНГУ СТАНУ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Цифрова аналітика відіграє дедалі важливішу роль у моніторингу стану продовольчої безпеки, дозволяючи переходити від традиційних, повільних методів збору даних до реального часу, прогнозного та високоточного аналізу. В Україні, де продовольча безпека є критичним елементом національної безпеки в умовах повномасштабної війни, окупації значних земельних площ,

руйнування інфраструктури та логістичних обмежень, цифрова аналітика стає ключовим інструментом для оперативного виявлення ризиків, оцінки втрат та обґрунтування управлінських рішень [1].

Цифрова аналітика розуміється як комплекс технологій (big data, штучний інтелект, машинне навчання, супутниковий моніторинг, GIS, дашборди та візуалізація даних), що забезпечують збір, інтеграцію, обробку та інтерпретацію різнорідних даних для оцінки індикаторів продовольчої безпеки (наявність, доступність, використання, стабільність). Актуальність теми посилюється необхідністю компенсації втрати традиційних джерел даних (статистика на окупованих територіях, польові обстеження) та потребою в проактивному реагуванні на кризи. Метою даних тез є розкрити роль цифрової аналітики, її ключові компоненти, застосування в Україні та напрями подальшого розвитку в умовах невизначеності.

Цифрова аналітика в моніторингу продовольчої безпеки базується на принципах [2]:

- інтеграції даних з різних джерел (офіційна статистика, супутникові знімки, IoT-сенсори, ринкові дані, соціальні мережі, митні декларації);
- реального часу та оперативності (щоденний/щотижневий моніторинг замість щорічного);
- прогнозності (моделі машинного навчання для прогнозу врожайності, цін, дефіциту);
- просторової точності (GIS-аналіз для оцінки стану полів, мінування, окупації).

В Україні нормативно-правова основа включає [3]:

- Стратегію продовольчої безпеки України на період до 2027 року (схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.07.2024 № 684-р);
- Методику розрахунку індикаторів продовольчої безпеки (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 15.09.2025 № 1140);
- проєкти автоматизованої системи моніторингу продовольчої безпеки;
- міжнародні ініціативи (NASA Harvest, EOSDA Crop Monitoring, FAO, WFP remote monitoring).

Цифрова аналітика доповнює традиційний моніторинг, дозволяючи оцінювати реальний стан посівів, прогнозувати врожайність та виявляти загрози в умовах обмеженого доступу до територій.

Система цифрової аналітики в моніторингу продовольчої безпеки включає такі основні елементи [4]:

- супутниковий моніторинг та дистанційне зондування: індекси вегетації (NDVI, EVI) для оцінки стану посівів; машинне навчання для класифікації земельного використання та виявлення змін (NASA Harvest, Sentinel, EOSDA Crop Monitoring);
- великі дані та інтеграційні платформи: Державний аграрний реєстр + дані Держстату, митниці, Мінагрополітики;

- інформаційно-аналітичні системи на базі Python, Dash, Power BI для дашбордів;
- штучний інтелект та моделі прогнозування: прогноз врожайності культур;
- виявлення аномалій (зниження виробництва, зростання цін);
- сценарне моделювання (вплив блокади портів, енергетичних криз);
- геоінформаційні системи (GIS): карти ризиків (мінування, окупація, посухи);
- просторовий аналіз доступності продуктів у регіонах;
- мобільні та IoT-рішення: датчики врожайності, вологості ґрунту;
- мобільні додатки для фермерів та місцевих адміністрацій.

На місцевому рівні цифрова аналітика реалізується через програми територіальних громад: локальні дашборди, моніторинг домогосподарств, оцінка потенціалу само забезпечення.

В умовах воєнного стану основні виклики [5]:

- втрата даних з окупованих та прифронтових територій;
- обмежена інфраструктура (енергетика, інтернет);
- недостатня інтеграція даних між відомствами;
- брак фахівців з цифрової аналітики в органах влади;
- висока вартість комерційних супутникових даних.

Пропозиції щодо вдосконалення [6]:

- розробити та впровадити єдину національну цифрову платформу моніторингу продовольчої безпеки (інтеграція супутникових даних, Держстату, аграрного реєстру, ринкових індикаторів);
- розширити безкоштовний доступ до інструментів (EOSDA Crop Monitoring для українських фермерів, NASA Harvest);
- посилити підготовку кадрів (програми для аналітиків Мінагрополітики, ОВА, ОТГ);
- впровадити автоматизовану систему раннього попередження (AI для прогнозу криз);
- розвивати партнерство з міжнародними організаціями (FAO, WFP, ЄС) для обміну даними та технологіями;
- законодавчо закріпити використання цифрової аналітики в Методиці індикаторів продовольчої безпеки.

Цифрова аналітика перетворює моніторинг продовольчої безпеки з реактивного на проактивний інструмент, дозволяючи оперативно виявляти загрози, оцінювати втрати та обґрунтовувати рішення в умовах високої невизначеності. В Україні її роль критично важлива для компенсації воєнних втрат та забезпечення стійкості продовольчої системи. Подальший розвиток вимагає створення інтегрованої цифрової екосистеми, посилення кадрів та міжнародної співпраці. Реалізація запропонованих заходів значно підвищить ефективність публічного адміністрування у сфері продовольчої безпеки. Подальші дослідження мають фокусуватися на інтеграції AI та супутникових технологій з національними системами моніторингу.

Джерела

1. Інформаційно-аналітична система моніторингу продовольчої безпеки України: цифровий підхід на основі Python та Dash. *DSpace КНЕУ*. URL: https://ir.kneu.edu.ua/items/72f6f71c-8825-4210-850b-f5d1ef3a81e3
2. Why Ukraine's 2025 Harvest Matters and How NASA Harvest is Measuring It from Space. *NASA Harvest*. 2025. URL: https://www.nasaharvest.org/news/why-ukraines-2025-harvest-matters-and-how-nasa-harvest-is-measuring-it-from-space
3. Про схвалення Стратегії продовольчої безпеки України на період до 2027 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації: розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.07.2024 № 684-р. URL: https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-stratehii-prodovolchoi-bezpeky-ukrainy-na-period-do-2027-roku-ta-zatverdzhennia-operatsiinoho-planu-zakhodiv-z-ii-realizatsii-i230724-684
4. Про затвердження Методики розрахунку індикаторів продовольчої безпеки: постанова Кабінету Міністрів України від 15.09.2025 № 1140. URL: https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-metodyky-rozrakhunku-indykatoriv-prodovolchoi-bezpeky-i-1140
5. Digital technologies in the grain sector of Ukraine. *FAO*. URL: https://openknowledge.fao.org/items/35987e87-1d63-4c76-bd42-dcb5908be4ed
6. Harvesting Hope Standing with Ukraine. *EOS Data Analytics*. URL: https://eos.com/harvesting-hope-standing-with-ukraine

О. Л. БОРИНСЬКА
канд. політ. наук, професор ННІУЕБ

Г. О. КУЗЬМЕНКО
PhD, доцент ННІУЕБ

ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ У СФЕРІ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Оцінювання ефективності управлінських рішень у сфері продовольчої безпеки є невід'ємною складовою сучасного публічного адміністрування, що дозволяє визначити, наскільки прийняті рішення (стратегії, програми, регуляторні заходи, антикризові дії) досягають поставлених цілей: забезпечення наявності, фізичної та економічної доступності, безпечності та стабільності харчових ресурсів для населення. В Україні, де продовольча безпека зазнає серйозних випробувань через повномасштабну війну, втрату продуктивних земель, логістичні бар'єри та глобальні шоки, системне оцінювання стає критично важливим для корекції політики, раціонального використання обмежених ресурсів та підвищення стійкості продовольчої системи [1].